

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Маріупольський державний університет
Факультет грецької філології

Методичні рекомендації
для підготовки до семінарсько-практичних занять
з курсу «Теорія та практика перекладу»
для студентів 4 курсу ОКР «Бакалавр»
спеціальності «Мова та література (новогрецька)»

Маріуполь 2013

Методичні рекомендації для підготовки до семінарсько-практичних занять з курсу «Теорія та практика перекладу» для студентів 4 курсу ОКР «Бакалавр» спеціальності «Мова та література (новогрецька)» / укл. Ю.Б. Кутна. – Маріуполь: МДУ. – 19 с.

Затверджено на засіданні кафедри грецької філології

Протокол від “_____” _____ 2013 року № _____

Схвалено методичною комісією ФГФ

Протокол від “_____” _____ 2013 року № _____

Вступ

У методичних рекомендаціях сформульовані питання до семінарсько-практичних занять з курсу «Теорія та практика перекладу», подано питання для самоперевірки щодо засвоєння студентами теоретичних знань до кожного семінарського заняття, практичні вправи, а також список рекомендованої літератури.

Теорія перекладу є важливою частиною загальнофілологічної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови, перекладачів і філологів. Вона вивчається в тісному зв'язку з навчальними курсами із загального мовознавства, стилістики, лексикології і граматики, спирається на знання, отримані при засвоєнні цих дисциплін, і, в свою чергу, сприяє успішному оволодінню їх матеріалом.

Курс теорії і практики перекладу читається на четвертому курсі і розрахований на один семестр. Метою курсу є ознайомити студентів із теоретичними засадами перекладознавства; прищепити їм практичні навички самостійного перекладу науково-технічних, газетних, публіцистичних та художніх текстів.

Основні завдання курсу:

1. Розвиток теоретичних знань з перекладу в його нормативному і теоретичному аспектах.

2. Формування вмінь практичного застосування перекладацьких прийомів в умовах усного й письмового перекладів з новогрецької мови та на новогрецьку. У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

1. Основні положення теорії перекладу, способи та прийоми перекладу.

2. Лексичні та граматичні проблеми перекладу.

Студент повинен **вміти**:

1. Використовувати на практиці перекладацькі прийоми за умов усного перекладу.

2. Перекладати з новогрецької мови на рідну та навпаки у письмовій формі.

3. Перекладати тексти за фахом за умов усного та письмового перекладу.

4. Вибирати перекладацьку стратегію згідно з видом перекладу.

5. Самостійно працювати з методичною та довідковою літературою, першоджерелами, використовувати інформаційні ресурси мережі Інтернет.

Методичні рекомендації щодо самостійного вивчення дисципліни

Самостійність у надбанні знань передбачає володіння складними вміннями і навичками бачити смисл та мету роботи, організацію власної самоосвіти, вміння по-новому підходити до вирішуваних питань, пізнавальну і розумову активність і самостійність, здатність до творчості. Самостійна робота студентів як засіб організації та виконання визначеної пізнавальної діяльності поділяється на аудиторну та позааудиторну. Під час аудиторних занять студенти слухають лекцію, ведуть її запис, беруть участь у дискусіях або в обговоренні питань під час семінарських занять. Позааудиторна робота менш регламентована. Навчальним планом зі спеціальності передбачено 26 годин самостійної роботи студентів. До основних форм організації **позааудиторної** самостійної роботи ми відносимо: роботу над підручником, навчальними посібниками, першоджерелами на лекціях, семінарах і в позалекційний час (конспектування, реферування, складання тез); над конспектами лекцій, перед ними і після них; над

документами; підготовка рефератів та доповідей. Усі види **самостійної** роботи студентів можна розділити на роботи репродуктивного типу (робота над підручниками), творчі (підготовка доповідей) і комбіновані, тобто такі, що включають елементи творчості і репродукції. Завдання до позааудиторної самостійної роботи передбачають самостійне вивчення окремих тем та питань, складання тез та конспектування питань на основі навчальної літератури, написання рефератів за запропонованими темами.

Питання, що винесені на самостійне опрацювання студентами, внесені в екзаменаційний матеріал.

СЕМІНАР 1.

Переклад у сучасному світі: поняття, об'єкт, предмет, перекладацька діяльність. Історія перекладу.

1. Визначення і зміст поняття «переклад». Переклад як наукова дисципліна. Завдання курсу.
2. Переклад як результат діяльності перекладача. Принципи перекладу Т. Севорі.
3. Значення перекладу в сучасному житті. Зв'язок з іншими сферами діяльності людини.

Питання для самоконтролю з теми:

1. З якими лінгвістичними науками насамперед пов'язано перекладознавство?
2. Назвіть нелінгвістичні науки, що пов'язані з теорією перекладу?
3. Покажіть зв'язок перекладознавства та біологічних і медичних наук
4. Назвіть об'єкти перекладацьких досліджень.
5. Який є статус перекладознавства на сучасному етапі? За яких умов наука отримує самостійність та певний статус?
6. Опишіть перспективи розвитку перекладознавства.
7. Перелічіть передумови виникнення перекладознавства як науки.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Схарактеризуйте основні етапи історії розвитку перекладу:
 - переклад у давнину та в епоху античності;
 - переклад у добу Середньовіччя;
 - переклад у Європі IV-XIX ст.
 - переклад у XX ст.
 - розвиток перекладу на Україні з давнини до теперішнього часу (конспект)

Вправи

- I. Перекладацька діяльність в античному світі.
 - 1) Спираючись на біблійну легенду, яка подія призвела до появи різних мов і необхідності перекладу?
 - 2) Який великий римлянин в своєму трактаті «Наука Поезії» вперше використав термін «перекладач»?
 - 3) Цей видатний філософ і політик Давнього Риму вперше зробив переклади з грецької на латинь, працюючи з творами Платона й Демосфена, Гомера, Софокла, Еврипіда.
 - 4) Назвіть держави Давнього Світу, в яких отримала широке поширення перекладацька діяльність.
- II. Перекладацька діяльність у середньовічній Європі
 - 1) Переклад саме цієї книги став предметом постійних сутичок у західних теоріях і ідеологіях перекладу:
 - а) Біблія
 - б) Писання Святого Антонія
 - в) «Наука Поезії»
 - 2) Поява якого явища в історії науки стимулювала перекладацьку діяльність у добу середньовіччя?
 - а) винахід компаса
 - б) поява друкарства
 - в) винахід пороху

III. Перекладацька діяльність у Західній Європі в епоху Відродження

Складіть порівняльну таблицю з характеристикою перекладацької діяльності у країнах в епоху Відродження.

Назва держави	Представники	Відомі праці
Італія		
Франція		
Німеччина		
Англія		

IV. Перекладацька діяльність в Україні (XIX-XX ст.)

З наведених нижче прізвищ виберіть відомих майстрів перекладу на українську мову та назвіть їхні найвідоміші переклади:

Л.Костенко, М.Рильський, Т.Шевченко, М.Бажан, П.Тичина, М.Коцюбинський, Д. Павличко, М. Старицький, М. Зеров, М. Терещенко, Л.Українка, А.Кримський, І.Франко, В.Гаврилов, М.Лукаш.

СЕМІНАР 2.

Класифікація перекладів. Рівні перекладу мовних одиниць.

1. Основні принципи перекладу. Методи перекладу.
2. Типологія перекладів за А. Паршиним (10 параметрів).
3. Види перекладу (послівний, підрядковий, реферований, анотований, адаптований, вільний, адекватний).
4. Мовні одиниці перекладу. Рівні перекладу мовних одиниць

Питання для самоконтролю з теми:

1. Назвіть основні принципи перекладу згідно з різними перекладознавцями.
2. Схарактеризуйте сутність семантичного перекладу.
3. Схарактеризуйте сутність комунікативного перекладу.
4. За якими параметрами проводять типологізацію перекладів?
5. Схарактеризуйте коротко сутність таких видів перекладу: послівний, підрядковий, реферований, анотований, адаптований, вільний, адекватний. Коли вони застосовуються? Розкрийте переваги та недоліки кожного виду.
6. Назвіть основні одиниці перекладу. Наведіть приклади.
7. Усний (послідовний, синхронний та переклад з листу) та письмовий переклад.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Опрацюйте самостійно тему: Фразеологізми. Проблема перекладу фразеологізмів. Повні та часткові відповідності. Оказіональні фразеологізми (конспект).
2. Зробіть письмовий переклад уривку з роману К. Тахтσή «Το τρίτο στεφάνι». Проаналізуйте використані способи перекладу фразеологізмів (письмовий переклад та письмовий аналіз).

Вправи

- I. Який принцип перекладу зашифровано нижче:

1.Цей принцип стосується усієї системи перекладів у цілому і кожного виду зокрема: переклад змінюється водночас зі змінами вимог до нього з боку суспільства. (_____) 2. Під цим принципом розуміється той факт, що кожна мова, крім універсального, має свій специфічний комплекс засобів та прийомів лексичних та фразеологічних елементів, граматичних структур, свою прагматику та стильові й стилістичні особливості. (_____) 3. Система видів перекладу формувалася історично, разом із соціальним і духовним розвитком людства і певного народу зокрема. (_____)

II. Вкажіть назву виду перекладу навпроти його визначення: підрядник, реферований переклад, адекватний переклад, послівний переклад, перелицювання (переспів), анотований переклад.

А. Різновид вільного перекладу, за якого допускаються зміни місця подій, імен персонажів та інші подібні зміни сюжету та змісту твору МО.

Б. Вид перекладу, за якого кожне слово / член речення МО передається в МП у такому ж порядку слів, що представлений у МО, і повністю відповідає за семантикою.

В. Такий переклад, в якому кожен варіант одержано шляхом встановлення відповідника, причому зберігається не тільки загальний зміст, а й стилістичні особливості; одержані варіанти не порушують літературних норм МП.

Г. Вид перекладу, при якому повністю і точно відтворюється значення і зміст рядків (у віршованому творі) або речень (у прозовому творі) оригіналу у перекладі.

Д. Вид письмового перекладу, в якому зміст першотвору передається скорочено, стисло, так що вся основна інформація вміщується в ньому.

III. На якому рівні виконано переклад виділених мовних одиниць?

1) **There is some dust on you sleeve.** – На твоєму рукаві трохи бруду. (_____)

2) **Έγιναν όλα στο άψε σβήσε.** – Все відбулося дуже швидко. (_____)

3) **Νηστικό αρκούδι δε χορεύει.** – Солов'я байками не годують. (_____)

4) **Australia is a developed country.** – Австралія – це розвинена держава. (_____)

5) **Η θάλασσα στα βάθη της πηρ' έναν ναύτη. - Морська глибінь матроса проковтнула, Η μάνα του, ανήξερη, πηγαίνει κι ανάφτει а матері тривога й не торкнула, στην Παναγία μπροστά ένα υψηλό κερί а мати Богородицю благає, - για να επιστρέψει γρήγορα και ναν' καλοί καιροί – хай синові вернутись помагає. και όλο προς τον άνεμο στήνει τ'αυτί. Високу свічку ставить, б'є поклони, Αλλά ενώ προσεύχεται και δέεται αυτή, вітрів погожих просить у ікони, η εικών ακούει, σοβαρή και λυπημένη а та сумна, поважна – їй відомо, ξεύροντας πως δεν θάλθει πια ο υιός που περιμένει. що син уже не вернеться додому. (_____)**

IV. Поєднайте терміни лівої колонки з їхніми визначеннями з правої колонки:

1) Комуникативний переклад	а) це одиниця в мові оригіналу, до якої можна дібрати відповідник в тексті мови перекладу.
2) Семантичний переклад	б) це метод перекладу, який має на меті справити на читача такеж саме враження, що і твір мовою оригіналу.
3) Авторизований переклад	в) це такий спосіб відтворення мовних одиниць, за якого одиницями МО і МП встановлюється відповідність на рівні графем.
4) Мовна одиниця перекладу	г) це метод перекладу, який намагається точно відтворити контекстуальний зміст оригіналу, враховуючи

	синтаксичну і семантичну обмеженість МП.
5) Транслітерація	д) це переклад ТО, апробований автором.

V. Заповніть таблицю:

№	Критерії	Види перекладу
1	за співвідношенням типів МП і МО	
2	за характером суб'єкта перекладацької діяльності і його відношенням до автора тексту, що перекладається	
3	за типом перекладацької сегментації і способом переробки матеріалу, що перекладається	
4	за формою презентації ТП і ТО	
5	за характером відповідності ТП -ТО	
6	за жанрово-стилістичними особливостями і жанровою приналежністю матеріалу, що перекладається	
7	за повнотою і типом передачі смислового змісту оригіналу	
8	за основними функціями	
9	за первинністю ТО	
10	за типом адекватності	

VI. Запишіть слово, що пропущено у визначенні перекладознавчих понять та термінів:

- 1) Мовна одиниця перекладу - це одиниця в мові оригіналу, до якої можна дібрати _____ в тексті мови перекладу.
- 2) У мовознавстві мінімальною знаковою одиницею є _____.
- 3) Під час _____ для кожної фонемі МО встановлюється відповідник МП.
- 4) It rains cats and dogs – адекватний переклад тільки на рівні _____.
- 5) Форми-кліше, форми ввічливості і дорожні вказівки перекладаються на рівні _____.

VII. Перевірте свої знання з теми: Фразеологізми. Проблеми перекладу фразеологізмів.

- 1) Фразеологія — розділ мовознавства, що вивчає _____.
- 2) Згідно з думкою таких вчених, як О.В. Кунін, С.Влахов, В.Н.Комісаров переклад фразеологічних одиниць поділяють на такі дві групи _____ та _____.
- 3) Однією з основних особливостей фразеологічних одиниць, яка відрізняє їх від вільних словосполучень, є _____.
- 4) Переклад фразеологізму, що передбачає передачу негативного значення за допомогою стверджувальної конструкції _____.
- 5) Вид перекладу, що передбачає копіювання іншомовного слова за допомогою свого, незапозиченого матеріалу, поморфемний переклад іншомовного слова _____.
- 6) Дескриптивний переклад застосовують при відтворенні змісту ФО, що мають у своєму складі _____, національно-специфічні реалії, або є історизмами й етнографізмами.
- 7) Переклад фразеологізмів, що вважається найкращим й найточнішим _____.

VIII. Знайдіть відповідний переклад до кожного фразеологізму та поєднайте. Проаналізуйте, який засіб перекладу було обрано в кожному випадку.

1. On the second Sunday of next week.	a) Нова мітла по-новому мете.
2. The Ten Commandments.	b) Як посієш, так і пожнеш.
3. One swallow does not make a summer.	c) Не все те золото, що блищить.
4. Four corners	d) Бути боягузом.
5. Four corners of the earth	e) Коли рак свисне.
6. The sixty-four dollar question	f) Десять заповідей.
7. To show white feather	g) Одна ластівка не робить весни.
8. All that glitters is not gold	h) Чотири сторони світу.
9. As a man sows, so shall he reap	i) Перехрестя, роздоріжжя; межі.
10. New brooms sweep clean	j) Найважливіше, вирішальне питання.

IX. Проаналізуйте, в яких випадках переклад є невірним й спотворює зміст фразеологізму. Наведіть свої приклади перекладу до кожного варіанту.

- 1) Ηταν της μοίρας μου γραφτό — Так мені судилось.
- 2) Μένω στο ράφι — Залишатися на полиці.
- 3) Μιλάει το κρασί — Вино говорить.
- 4) Δεν χάλασε ο κόσμος — Життя на цьому не закінчується.
- 5) Γίνομαι έξω φρενών — Знаходжусь поза свідомості.
- 6) Το μήνα που δεν έχει Σάββατο — Тоді, коли субота пройде.
- 7) Ο καθένας με τα γούστα του — На смак і колір товаришів не обирають.

X. Оберіть до кожного речення подані нижче фразеологізми, які б відповідали змісту. Зробіть їх переклад.

- 1) Όταν ήμουν μικρός ήθελα να μεγαλώσω γρήγορα. Να είμαι επιτυχής για να με λατρεύουν όλοι γύρω μου. Δεν κατάλαβα τότε την αξία του χρόνου. _____, όπως είπε η σοφή γιαγιά μου.
- 2) Ήρθε η ώρα να σου πω την αλήθεια - _____.
- 3) Τον θεωρούσαν παράξενο. Αλλά πραγματικά, κάπου μέσα κρυφά.....ήταν πολύ μεγαλόκαρδος....Τι να σας πω; Μάλιστα, δεν ήταν τέλειος.... _____
- 4) _____ απ'την κούραση. Πολύ δύσκολη μου φάνηκε η μέρα.
(α- Είναι θέμα ζωής και θανάτου, β- μου βγήκε η ψηχή, γ- κάθε πράγμα στην ώρα του, δ- πίσω έχει η αχλάδα την ουρά).

XI. Розв'яжіть кросворд:

По вертикалі:

- 1) Вид перекладу, який намагається точно відтворити контекстуальний зміст оригіналу, враховуючи семантичні і синтаксичні обмеження.
- 2) Переклад офіційного документу, що має однакову юридичну силу з оригіналом.
- 3) Переклад на сучасну мову, заснований на мові попередньої доби.
- 4) Під цим терміном слід розуміти в теорії перекладу збереження відносної рівності змістовної, змістової, семантичної, стилістичної і функціонально – комунікативної інформації, що міститься в оригіналі і перекладі.
- 5) Перекладач у добу Середньовіччя.

По горизонталі:

- 1) Переклад тексту з одного жанру на інший.
- 2) Переклад, виконаний на рівні окремих слів без урахування смислових, синтаксичних і стилістичних зв'язків між ними.
- 3) Кому належить цей вислів? «Переклад що жінка: якщо вона гарна, вона не вірна, якщо вірна - некрасива».

СЕМІНАР 3.

ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДНОСТІ. ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ. ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ.

1. Проблема перекладності і неперекладності.
2. Поняття еквівалентності. Типи перекладацької еквівалентності.
3. Поняття перекладацької трансформації. Класифікації трансформацій.
4. Лексичні трансформації.
5. Морфологічні трансформації.
6. Синтаксичні трансформації.

Питання для самоконтролю з теми:

1. За яких часів розпочалося дослідження проблеми перекладності? Які погляди на цю проблему вам відомі?
2. Поясніть поняття адекватності перекладу та опишіть шляхи її досягнення (пошуки повних та часткових еквівалентів, відповідників та авторські трансформації).
3. Як співвідносяться поняття адекватності та еквівалентності.
4. Які існують способи відтворення семантики безеквівалентної лексики?
5. У чому різниця між транслітерацією та транскрипцією? Денотативно-образні кальки. Конотативно-образні кальки.
6. Коли застосовується описовий переклад?
7. Схарактеризуйте такі прийоми перекладу: еквівалентна та адекватна заміна; компенсація; логічний розвиток понять; конкретизація, генералізація та заміщення; опускання та вставка слів; лексичне розгортання та згортання; конверсійна заміна тощо.
8. Схарактеризуйте такі лексико-граматичні проблеми перекладу: особливості перекладу множини іменників, артикль і способи його відтворення в перекладі, особливості перекладу модальних дієслів.
9. Особливості перекладу афоризмів, прислів'їв і приказок. Які існують типові та індивідуальні засоби для досягнення еквівалентності трансформації.
10. Граматичні проблеми перекладу: особливості перекладу новогрецьких часових форм (перфект, плюсквамперфект), особливості перекладу речень із пасивом, об'єднання речень, членування речень.
11. Лексичні проблеми перекладу: багатозначність слова чи омонімія слів та їх переклад. Неправильний вибір слова як джерело перекладацьких помилок. Інформативний обсяг слова та фонові знання. "Хибні друзі" перекладача та міжмовні перекладацькі лексичні відповідники (еквіваленти).

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Опрацюйте самостійно тему: Лексика з фоновією інформацією (побутові, етнографічні, міфологічні, ономастичні, асоціативні реалії та реалії державно-адміністративного устрою і природи). Екзотизми, архаїзми, неологізми та okazіональні реалії та способи їх перекладу. Заміни при перекладі. (конспект).
2. Розглянути особливості перекладу реалій на прикладі 2-3 творів з «Антології кіпрської літератури» (письмовий аналіз).

Вправи

- I. Користуючись ієрархічною таблицею досягнення еквівалентності за В.Комісаровим, схарактеризуйте кожен ступінь.

II. Заповніть пропуски у визначеннях:

- 1) На думку Н. Складчикової існує 4 параметри адекватності перекладу. Це параметр передачі семантичної, _____, експресивної та _____ інформації.
- 2) Реалії – це _____, які становлять частину безеквівалентної лексики, мають _____ забарвлення, позначають специфічні для культури явища і предмети та не мають _____ у мовах інших народів.
- 3) Засобом передачі реалій є _____ і _____.
- 4) У класифікації Л.С.Бархударова перекладацькі трансформації розрізняються за такими формальними ознаками: перестановки, _____, заміни, _____.

III. Заповніть таблицю, відносячи запропоновані реалії до відповідної групи.

Поділ за предметною ознакою				
Етнографічні реалії	Духовна культура, мистецтво	Міри і гроші	Побут	Суспільно-політичне життя

Запропоновані реалії:

більшовик, містерія, арлекін, гейша, долар, цар, таверна, ізба, гопак, кабуки, частушки, гетьман, принц, тиропіта, круасан, акр, песо, оркестр, бринза, бізнес, бригадир, ламбада, губернія, графство, сарі, лапті, синагога, муєдзін, ном

IV. Проаналізуйте, які трансформації відбулися під час перекладу.

- 1) Then Segal wrinkled his brown eyes, looked at him and smiled with pale lips. – Тоді Сігал примружив карі очі, подивився на нього і посміхнувся блідими губами.
- 2) Вишню сушили, мочили, маринували, робили з неї варення. – They used to dry the cherries and soak them and pickle them and make jam of them.
- 3) I won't keep you a minute! – Одну хвилиночку!
- 4) He was too young. He was only 15 years old.— Йому було лише 15, він був занадто молодий.
- 5) That will not be good for you. – Це може погано для вас скінчитися.

V. Поясніть який рівень еквівалентності було досягнуто при перекладі. Обґрунтуйте свою думку.

- 1) You are not fit to be in a boat. – Тебе не можна пускати в човен.
- 2) Him i have never seen. – Його я й в очі не бачив.
- 3) She was nice girl. – Вона була гарна дівчина.
- 4) Two is company, but three is none. – Третій зайвий.
- 5) He answered the telephone. – Він зняв слухавку.

СЕМІНАР 4.

ОПРАЦЮВАННЯ ТЕКСТУ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДУ. ПЕРЕКЛАД ПОЕЗІЇ.

1. Поняття тексту. Характерні ознаки тексту.
2. Схема аналізу тексту для перекладу. Алгоритм опрацювання тексту для перекладу.
3. Особливості перекладу поезії.

Питання для самоконтролю з теми:

1. Чим відрізняється текст від не-тексту?
2. Назвіть особливості відтворення стилю, синтактико-семантичних та комунікативно-прагматичних аспектів тексту.
3. У чому полягають особливості перекладу художнього тексту (прози, драматургії та поезії).
4. Схарактеризуйте особливості перекладу газети.
5. Схарактеризуйте особливості перекладу науково-технічного та медичного тексту.
6. Схарактеризуйте особливості перекладу реклами та контракту.
7. Як відтворюється віршова система при перекладі?

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Самостійно оберіть грецький автентичний прозаїчний текст (2-3 сторінки) для перекладу та письмового опрацювання за схемою, запропонованою Л. Вихристюком, особливу увагу приділіть складнощам перекладу. (надається текст, його переклад та його письмовий аналіз).
2. Оберіть грецький автентичний поетичний твір невеликого обсягу (8-16 рядків) та зробіть його переклад рідною мовою: 1) підрядковий 2) художній

Вправи

I. Дайте визначення поняття «текст».

II. Вкажіть головні ознаки тексту:

- а. _____ б. _____
в. _____ г. _____

III. Співвіднесіть засоби зв'язку в тексті:

1. Змістові, логічні і психологічні	а. сполучники, їх повтор; питальні речення і відповіді на них; побудова тексту з однорідними членами речення; ланцюжковий чи паралельний зв'язок речень; вставні одиниці.
2. Літературні, риторичні	б. логічні, фразові наголоси; психологічні паузи; тембр голосу; відповідні паузи.
3. Лексичні	в. єдність місця, часу, дійових осіб; зв'язок з минулим і майбутнім (єдність сюжету).
4. Граматичні	вибір вдалого, доречного слова, використання синонімів; асоціативний вибір слів; займенникові зміни іменників; вживання антонімів, професійної, іншомовної лексики; вживання фразеологізмів; слова-узагальнення.
5. Стилiстичні	д. весь текст витримано в одному стилі; відбувається доцільна зміна стилів.
6. Інтонaційні (усне мовлення)	е. дотримання законів жанру; прийоми композиції літературного твору (сюжетні лінії, обрамлення).

1. ____ 2. ____ 3. ____ 4. ____ 5. ____ 6. ____

IV. Зробіть аналіз тексту за схемою:

Η χώρα έχει φτάσει στα όριά της. Δύο ημέρες μετά την ψήφιση των σκληρών μέτρων με ελάχιστη κοινοβουλευτική πλειοψηφία και δύο ημέρες πριν από την ψήφιση του εφαρμοστικού του μνημονίου προϋπολογισμού, το πολιτικό σύστημα της χώρας έχει χάσει την ψυχραιμία του και συμπεριφέρεται ως ένα ανώριμο παιδάκι.

Τραγική απόδειξη η συζήτηση της περασμένης Τετάρτης στη Βουλή, όπου η αίθουσα του Κοινοβουλίου έμοιαζε με πανεπιστημιακό αμφιθέατρο της δεκαετίας του 80 σε εκλογολογιστική συνέλευση.

Φωνές, τσαμπουκάδες, φθηνά εκλογικά κόλπα, συνεχείς διακοπές των ομιλητών, παιδικές παρεμβάσεις και τοποθετήσεις καφενείου. Ελάχιστες οι σοβαρές ομιλίες για το τόσο σοβαρό αυτό θέμα και δυστυχώς όχι των πολιτικών αρχηγών. Μόνο που στο αμφιθέατρο παίζεται «το όνομα» μιας φοιτητικής παράταξης, ενώ στη Βουλή παίζεται το παρόν και το μέλλον της χώρας.

Доведіть, що конкретний матеріал для читання є текстом:

2. Визначити, до якого функціонального стилю належить даний текст.

3. Виявити характерні риси цього стилю:

а) наявність спеціальної лексики

б) специфічні звороти, стійкі словосполучення

в) міжстильові вкраплення

г) підстиль та жанр тексту

V. Проаналізуйте переклад уривку віршу Т.Г. Шевченко «Заповіт», зроблений Н. Басенко:

Ποховайте τα вставайте.

Καιδани порвіте

Γ вражою злою кров'ю

Волю окропіте.

Θάψτε με και όρθιοι σηκωθείτε,

Τις χειροπέδες σας συντρίψτε.

Και με το μαύρο, το εχθρικό

Αίμα, τη Λευτεριά ραντίστε.

VI. Доведіть або спростуйте думку про те, що запропонований матеріал є текстом. Обґрунтуйте своє твердження.

Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία

Οι δικτάτορες στη συνέχεια αποστασιοποιήθηκαν και από τον Βασιλιά, τον εξεδίωξαν από την χώρα και κατήργησαν τη μοναρχία (1973). 2) Η Ελλάδα έγινε μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 1981 και το 2001 υιοθέτησε το κοινό νόμισμα της Ένωσης, το ευρώ. 3) Η στρατιωτική Χούντα υπήρξε η αιτία δημιουργίας, μετά από λανθασμένους χειρισμούς που εκμεταλλεύτηκε η τουρκική πλευρά, του Κυπριακού ζητήματος, το οποίο οδήγησε στην κατάρρευσή της το 1974. 4) Ωστόσο, με την επέμβαση της Γερμανίας η χώρα ηττήθηκε και ακολούθησε περίοδος κατοχής από τις δυνάμεις του Άξονα (1941-1944). 5) Έπειτα από το δημοψήφισμα στις 8 Δεκεμβρίου 1974, το πολίτευμα της Ελλάδας μετατράπηκε ξανά σε αβασίλευτη Δημοκρατία και συντάχθηκε νέο Σύνταγμα από την Ε' Αναθεωρητική Βουλή, που τέθηκε σε ισχύ στις 11 Ιουνίου 1975, το οποίο ισχύει μέχρι σήμερα, αναθεωρημένο το 1986, 2001 και το 2008. 6) Αμέσως μετά το πέρας του πολέμου ξέσπασε εμφύλιος πόλεμος, που κράτησε μέχρι το 1949. Το 1952 η Ελλάδα έγινε μέλος του ΝΑΤΟ. Στις 21 Απριλίου του 1967 ο στρατός πήρε την εξουσία με πραξικόπημα. 7) Η Ελλάδα εισήλθε στο Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο το 1940, απαντώντας σε επίθεση της Ιταλίας, η οποία αντιμετωπιζόταν επιτυχώς.

Розташуйте запропонований вище матеріал у правильній послідовності, щоб отримати текст.

VII. Зробіть письмовий переклад запропонованого газетного тексту.

Ο πολιτισμός πριν από την πολιτική ή η πολιτική πριν από τον πολιτισμό;

Η γλώσσα μας ξεράθηκε, τα μάτια μας θόλωσαν, τα αφτιά μας βούλωσαν, το δέρμα μας ξεράθηκε, η μύτη μας στούμπωσε. Η κοινωνία ολόκληρη έχασε πρώτα τις αισθήσεις της και μετά τον μπούσουλα. Επί δεκαετίες χειραγωγούνται οι αντιλήψεις μας, αλλοιώνονται τα κύτταρά μας και μεταλλάσσεται η αισθητική μας, καθώς οι δυνάμεις της «αγοράς» μάς είχαν πάρει φαλάγγι.

Κάηκαν ή κόπηκαν όλα τα δάση στην Αθήνα, τιμενταρίστηκε και το τελευταίο οικόπεδο, δεν έμεινε ούτε τετραγωνικό μέτρο γης για να φυτρώνουν λουλούδια και να απορροφώνται τα νερά της βροχής, ο υδροφόρος ορίζοντας κατέβηκε εκατοντάδες μέτρα κάτω από την επιφάνεια του εδάφους, χτίστηκαν καγκελόφρακτα σχολεία χωρίς αυλές, οι δρόμοι και τα πεζοδρόμια στένεψαν απελπιστικά όταν οι πολυκατοικίες αντικατέστησαν τις μονοκατοικίες, οι εκατοντάδες κινηματογράφοι έγιναν σουπερμάρκετ και γκαράζ, το αυτοκίνητο κατάργησε τους περιπάτους, το διοξειδίο του άνθρακα γέμισε τα πνευμόνια μας, η τηλεόραση ανέλαβε την πλήση εγκεφάλου μας, τα εμπορικά κέντρα έκλεισαν χιλιάδες μαγαζιά που έδιναν ζωή στις γειτονιές, το λάιφσταιλ σάρωσε το γούστο μας και η κατανάλωση έγινε το ψυχοφάρμακό μας.

Τόσα και τόσα έγιναν σε βάρος του πολιτισμού μας, σε βάρος του κοινωνικού μας ιστού, σε βάρος της ψυχολογικής μας κατάστασης. Οι φίλες μαράζωσαν, οι γείτονες αποξενώθηκαν, η αλληλεγγύη έγινε μη-κυβερνητική οργάνωση, η δημοκρατία κουρελόπανο. Χτίσαμε τον καινούργιο μας κόσμο με δανεικά. Μορφώσαμε τα παιδιά μας με αποστήθιση. Αφήσαμε τους γέρους μας στην ερημιά τους.

Ξεχάσαμε τα γενέθλια των συντρόφων μας.

Οι δυνάμεις της αγοράς συνέχισαν ανενόχλητες τη διάβρωσή μας. Είχαν τους οικονομολόγους στην τσέπη, έβαλαν και τους πολιτικούς στην κωλότσεπη. Ένας γενικός ξεπεσμός ήταν η συνέπεια της εγκατάλειψης των πολιτισμικών μας αξιών και οχυρωμάτων. Ένας ξεπεσμός απαραίτητος για την εφαρμογή των πολιτικών που οδήγησαν την κοινωνία στην άβυσσο. Ακόμα και σε εποχές που δεν είχαμε κράτος ισότητας και δικαιοσύνης, αλλά τα θεμέλια της λαϊκής κουλτούρας δεν είχαν αποσαθρωθεί, οι ναζί δεν μπορούσαν να ξεμυτίσουν πουλώντας πατριωτισμό. Σήμερα, ο ξεπεσμός, που στα πιο εξαθλιωμένα στρώματα της κοινωνίας εξελίσσεται σε υστερία, ανοίγει το δρόμο στα ζόμπι της ακροδεξιάς και αφήνει περιθώρια στα ρετάλια της εξουσίας για να σκορπίζουν ψέματα και λάσπη μέσα από τους βόθρους επικοινωνίας και ενημέρωσης.

Αλλά υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ότι η κοινωνία, ακόμα, έχει σοβαρά αποθέματα του καλύτερου της εαυτού. Καταπιεσμένα, αλλά υπαρκτά. Και πρέπει εμείς να την βοηθήσουμε να τα ανασύρει στην επιφάνεια και να τα ενεργοποιήσει, αναδεικνύοντας τις αξίες και τις αρχές χωρίς τις οποίες καμία κοινωνία δεν μπορεί να ζήσει με ήθος, σεβασμό και αξιοπρέπεια.

Εφεξής, καμία υποχώρηση στα θέλητρα της «αγοράς». Θα λέμε την αλήθεια στον κόσμο ακόμα κι αν δεν μας καταλαβαίνει, ακόμα κι αν τον στεναχωρούμε. Δεν φταίει η Αριστερά για το κοινωνικό μας χάλι, αλλά δεν πρέπει να έχει και τον παραμικρό δισταγμό στο να καταγγέλλει ένα τρόπο ζωής που πίσω από τη λαμπερή του βιτρίνα κρύβει δυστυχία, αδικία και απανθρωπιά.

Στέλιος Ελληνογιάννης.

Зробіть аналіз тексту, спираючись на запропоновану Л.С.Вихристюком схему

VIII. Визначте, які риторичні фігури були використані в наведених реченнях (метонімія, метафора, порівняння) та перекладіть на українську. Вкажіть спосіб перекладу.

1. Ο Νίκος είναι πονηρός σαν αλεπού.
2. Αλλάξαμε διαδρομή για να κόψουμε δρόμο.
3. Το ΥΠΕΠΘ επιμένει στην ανάγκη των αλλαγών στην παιδεία.
4. Περπατάει αθόρυβα λες και είναι γάτα.
5. Η νύφη έσυρε το χορό.
6. Τα ταξί τραβούν χειρόφρενο αύριο
7. Δε μπορώ να πάρω τα πόδια μου από την κούραση.
8. Θα σου κόψω τα πόδια αν το ξανακάνεις.

9. Πήραν τα μυαλά του αέρα.
10. Αυτή η διαδρομή είναι πιο χρονοβόρα
11. Έχεις διαβάσει καθόλου Κούντερα;
12. Έγινε κίτρινος σαν λεμόνι από το φόβο του.
13. Ξεγλίστρησε σαν χέλι.
14. Το κάπνισμα βλάπτει σοβαρά την υγεία.

IX. Н.Галь сказав: «Непереводимая игра слов – это расписка переводчика в собственном бессилии». Прочитайте англоговні каламбури та спробуйте перекласти їх на українську та новогрецьку мову, якщо це можливо.

- «When two egotists meet, it's an I for an I».
- «A backward poet writes inverse».
- « – Which species of fish are the most democratic?
- Those who vote in elections».
- «If electricity comes from electrons...does that mean that morality comes from morons?»
- «A gossip is someone with a sense of rumor» (замість звичного sense of humor).
- «It was raining cats and dogs, and two kittens and a puppy landed on my window-sill».
- «to play the first fiddle»

X. Переведіть подані метафори на українську мову. В українському перекладі замініть метафори словами, вжитими в прямому значенні.

- ΕΡΧΟΝΤΑΙ δύσκολα χρόνια.
- ΠΑΕΙ καιρός.
- ΦΤΑΝΟΥΝ τα Χριστούγεννα.
- Ο κύριος είναι ο ποιμένας μου.
- Πάσα σάρκα χόρτος.
- Είστε το αλάτι της γής.
- Είμαι ο άρτος της ζωής.
- Με την πρώτη σταγόνα της βροχής σκοτώθηκε το καλοκαίρι Ελύτης
- Το πλοίο όργωσε τη θάλασσα.
- Όλος ο κόσμος είναι μια σκηνή.
- Η ελπίδα πέθανε.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Застосування у перекладі різнорівневих синонімічних структур.
2. Перекладацький засіб калькування.
3. Функціональні характеристики засобів передавання топонімів у перекладах.
4. Лексичні відповідності у перекладах ділових паперів.
5. Проблема перекладу афоризмів.
6. Переклад ділових листів.
7. Переклад контрактів.
8. Переклад договорів.
9. «Фальшиві друзі» перекладача при перекладі текстів бізнес тематики.
10. Сучасні проблеми машинного перекладу.
11. Українські та російські переклади новогрецької літератури.
12. Діяльність відомих українських перекладачів 20 століття.
13. Денотативні, конотативні та прагматичні аспекти перекладу.
14. Лексико-семантичні проблеми перекладу.
15. Граматичні проблеми перекладу.
16. Стилiстичні та прагматичні проблеми перекладу.
17. Поняття функціональної інформації (домінанти) тексту і її відображення у перекладі.
18. Грецька література в українських та російських перекладах.
19. Екстралінгвістичні особливості перекладу художнього тексту.

Написанню реферату передуює самостійна робота студента в бібліотеці, підбір необхідної літератури за каталогами та складання плану. Також передбачається пошук літератури з застосуванням комп'ютерної мережі Інтернет.

Об'єм реферату повинен бути від 10 до 15 сторінок, шрифт 14 Times New Roman. Список використаної літератури є обов'язковим.

Приклад модульної контрольної роботи

1. Що потрібно знати крім лексики й граматики іноземної мови, щоб зрозуміти іншомовний текст?
2. Назвіть основні одиниці перекладу
3. Як називаються факти культури, які не мають відповідників у культурі та лексичному складі цільової мови?
4. Який переклад виник перший, усний чи письмовий?
5. У яку історичну добу не існувало поняття авторства перекладу, оскільки вважалося, що не людина перекладає за допомогою свого мистецтва, а божественне натхнення керує нею?
6. Дайте визначення будь-яких трьох видів перекладу
7. Як називається відповідність тексту перекладу текстові оригіналу?
8. Які методи перекладу описуються в такий спосіб:
а) Цей метод перекладу має на меті справити на читача майже таке саме враження, що й твір МО. Основний акцент при такому перекладі робиться на повідомленні читачеві (_____). б) Цей метод перекладу враховує семантичну й синтаксичну обмеженість МП і намагається точно відтворити контекстуальний зміст оригіналу. При застосуванні цього методу головним є значення першотвору, його автор та задум (_____).
9. Як називається смислова одиниця будь-якого перекладу, що являє собою послідовність мовленнєвих одиниць, які об'єднані змістом, тобто мають смисловий зв'язок?
10. Кому з відомих теоретиків перекладу належить перелік формулювань принципів перекладу, серед яких багато протилежних вимог?
11. Коли виник синхронний переклад?
12. Назвіть основні лексичні трансформації при перекладі.
13. Назвіть основні граматичні трансформації при перекладі.
14. Які ще трансформації, крім лексичних і граматичних, існують?
15. На якому рівні перекладу застосовується перекладацька транскрипція?
16. Що є мовною одиницею перекладу у випадках, коли речення не може повністю передати думку автора або суцільну інформацію?
17. Наведіть два грецьких фразеологізми та їхні відповідники українською мовою. Позначте, чи то повні чи часткові відповідності.
18. Які індивідуальні особливості мови того чи того автора можуть становити труднощі для перекладу?
19. Наведіть кілька категорій стилістично забарвленої лексики.
20. Який стиль мовлення має такі характерні риси: обрядність, поетичність, естетика мовлення, живописання картин природи, відношень, явищ?

Перекладіть уривок з тексту рідною мовою:

Ο μετανάστης

(...) Ρίγη διαπερνούν το είναι μου και μόνο που αναλογίζομαι πως μπόρεσα να τα βγάλω πέρα μπλεγμένος στο σκληρό, το ανελέητο παιχνίδι του χρήματος, πως τα 'βγαλα πέρα και με τους αφανείς, εσωτερικούς μου αγώνες, αλλά και με τους εκμεταλλευτές μου, να βλέπω να με αδικούν μπροστά στα ίδια μου τα μάτια κι άλλοτε να υπομονεύω κι άλλοτε να βλαστημώ τη μοίρα μου την άραχλη, που με έριξε σε τούτη δω την πόλη, στην άλλη άκρη της γης, να κυνηγώ το «χρήμα» σαν υπνοβάτης που δεν έχει συνείδηση τι κάνει.

Ξαφνικά άρχισα να σιγοτραγουδώ ένα τραγούδι, αλλά κόλλησε στο νου μου και δε φεύγει με τίποτα - το παθαίνει καμιά φορά ο άνθρωπος. Ε, λοιπόν, το τραγουδώ σήμερα από το πρωί ως το βράδυ, ζανά και ζανά, τότε φωναχτά, τότε μέσα μου, χωρίς ν' ακούγεται ήχος. (...)

Της Πέπης ΔΑΡΑΚΗ

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеева И.С. Введение в переводоведение. – С.-П.: АCADEMIA, 2004. – 347 с.
2. Антология кипрской литературы (в переводе с новогреческого на русский язык) / под ред. Л. Папалеондиу. – Никосия: Фонд «Анастасиос Г. Левендис», 2008. – 281 с.
3. Бархударов Л.С. Язык и перевод. - М.: Международные отношения, 1975. - 238 с.
4. Бортничук Е.Н. Английские существительные типа "breakdown" и способы их перевода.// Теорія і практика перекладу. - К., 1981. - Вип,5. – с. 89-94.
5. Виноградов С. Введение в переводоведение. – М.: ИОСОРАО, 2001.
6. Вихристюк Л.С. Вступ до перекладознавства. – Алчевськ, 2001.
7. Журавлёва Т.А. Конспект лекций по курсу: «Основные проблемы теории и практики перевода». – Донецк, 1998.
8. Задорнова В. Я. Восприятие и интерпретация художественного текста. - М.: Высш. шк., 1984.
9. Зорівчак Р.П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. – Львів: Вища шк., Вид-во при Львів. Ун-ті, 1983.
10. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 576с.
11. Карабан В.І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову. Навчальний посібник – довідник для студентів вищих закладів освіти. Вінниця: Нова книга, 2003-608с.
12. Комиссаров В.К. Теория перевода. - М.: Высш.шк., 2000.
13. Комиссаров В.Н. Лингвистика перевода.- М., 2002.
14. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. – Київ: Вища школа, Вид-во при Київському університеті, 2001.
15. Латышев Л. К. Межъязыковые трансформации как средство достижения переводческой эквивалентности. //Семантико-синтаксические проблемы теории языка и перевода. - М., 1986.
16. Латышев Л. К. Курс перевода. Эквивалентность перевода и способы её достижения. - М.: Межд. отн., 1981.
17. Левицкая Т., Фитерман А. Почему нужны грамматические трансформации при переводе? //Тетради переводчика. - Н., 1971. - Вып. 8. - С. 12-22.
18. Лингвокультурологическая и межкультурная интерпретация коммуникативного текста // Язык и культура. – XII Международная научная конференция им. проф. С. Бураго. – Киев: Институт филологии Киевского национального университета; Институт языкознания НАН Украины; Институт психологии АПН Украины. – 2003. – С. 206-213.
19. Лосев А.Ф. Терминологическая многозначность в существующих теориях знака и символа // Языковая практика и теория языка. -М.: Издательство МГУ, 1978. - С.3-26.
20. Любченко Т.Н. Научная фантастика в переводе: приобретения и потери. // Теорія і практика перекладу. - К., 1991. - Вип. 17. - С.89-97.
21. Мизецкая В. Я. Некоторые особенности перевода англоязычного драматургического текста на русский язык // Контрастивное исследование оригинала и перевода художественного текста. - Одесса, 1986. - С. 135-142.
22. Нещумаев И. В. Синтаксические трансформации при переводе английского текста на русский язык //Лингвистические и методические проблемы русского языка как неродного: Текст: структура и анализ. – М., 1991. - С. 117-129.
23. Новикова М.А. Микола Лукаш: миф и антимиф // Теорія і практика перекладу. -К.: Вища школа, 1991. -Вип.17. - С.98-107.
24. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. – М.: Международные отношения, 2001.
25. Рыбаков Б.А. Язычество древних славян. - М., 1981. - С.133-142.

26. Сельвинский И.Л.: Этнополитика и этнопоэтика // И.Сельвинский и литературный процесс XX века. – Симферополь: Крымск. Архив, 2001. –С.23-25. (В соавт. с Егорошиной Т.Е., Островским Д.О., Передерием С.А.)
27. Терехова С.І. Вступ до перекладознавства. – Київ: видавничий центр КДЛУ, 2001.
28. Тэрнер В. Символ и ритуал /Исследования по фольклору и мифологии Востока/. - М.: Наука. 1983.
29. Федоров А.В. Основы общей теории перевода : Лингвистические проблемы .— 4-е изд.— М.: Высш. шк., 1983. — 303 с.
30. Швейцер А.Д. К проблеме лингвистического изучения процесса перевода.//Вопросы языкознания. - 1970. - № 4. - С.40-49.
31. Jobs - Jobs G. Dictionary of Mythology, folklore and Symbols; In 3V. -N.Y.: The Scarecrow Press, 1962. -V.1. -872p. -V.2. -1759p. -V.3. 482p.
32. Mounin G. Τα θεωρητικά προβλήματα της μετάφρασης. – Αθήνα: Τραύλος, 2002.
33. Κεντρώτης Γ. Θεωρία και πράξη της μετάφρασης. – Αθήνα: Δίαυλος, 2000.